

უმეტრად სხუვრებდა

1910 სათავადო სალიტერატურო ჟურნალი № 16

— ✦ — კვირა, 18 აპრილი, 1910 წ. ✦ —

№ 16

წლიურად 5 მან. ნახ. წლით 3 მ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება დრ. სახ. კან. იოსებ იმედაშვილთან. Тифлиси, ред. „Театри да Цховреба“
Иос. Зах. Имедашвили.

◆ რედაქციისაგან: ხელისმომწერითა ვთხოვთ ფულის გამოგზავნა დაახარონ ◆

18 აპრილი 1910 წ.

წამების ჯვარი, ურიასტანს სიბნელე იხევ გოლგოთა! ჰვლობდა!..

საზოგადოებრივი ცხოვრება სულმეხეთუ-ლიყო, მთელი ერი მონაობის უღელქვეშ იტან-ჯებოდა, მტარვალი დღესასწაულობდა... მრავალწამებული, არარად ქმნილი ხალხი მხსნელს —მეისის ელოდა...

და მოველინა ურიასტანს ნაზარეველი—ეს სიმბოლო საკაობრიო სიყვარულისა; დამთურგნელი უკეთურებისა და მონაობის, წინამორბედი ადამიანის სულიერად განახლები-სა... განხორციელება მარად მართალის, იდეს-თვის მებრძოლის, მარად დენილის, განკიც-ხულისა!..

და ვერ იცნეს იგი —რომელთ მოველინა მხსნელად-წინამძღვრად...

ვერ შეიწყნარა გონება-ბნელმა, წყვილად ჩაფლულმა ბეჩაემა ხალხმა თავისი მხსნელი...

ვერა შეიგუა სულ-მდაბალმა მონა-გამ-ცემმა...

ვერ შეიწყნარეს კეშპარტების მტრებმა, ყრუ ქერუშთა, ცრუ მწიგნობართ, რჯულ-მეტყველთა...

ვერ შეივრდომა მტარვალთ უფლობამ, მარად ტანჯული ხალხის ქელზე ბატონად ქმნილ-მა...

დაატყვევეს, ჰვემეს, დასტანჯეს...

განასამართლეს თვით განსასჯელთა, დამ-ნაშავედ სცნეს თვით მტყუნებმა...

და შეუწყნეს გოლგოთისკენ ჯვრით და-ტვირთული...

შინაბანი: წამების ჯვარი, ისევ გოლგოთა — მეთურთ; მაგდონელი—კივნა-დნაქუასის; ... და ქრისტე აღსდგა მაშინ ჩემ გულში—ნ. ლორთქი-ფანიძის; მოგონება—ქ. გიშაძის; სასაფლა-ოზე—გ. ცაშიძის; კნუტ გამსუნი—პ. დედეძის; აღდგომა—ი. ბაქალიძის; ერთ მოვილოცო— გიორგი თეთრკაღის; მეფე სიკვდილი—კ. ანდროს-პირელის; კეშპარტი—ვასლ ურუშაძის; * * * ლექ-სი—გ. მისანიძის; ჩვენი მსახიობი—ს. გლახაძის; კვერცხების მაგიერ—მიქაძის; მკითხა-ვი—„მარ-დონ“-ის; სააღდგომო ანგარიში—იტსუმი არიშათილის; გასამართლება—ცისკარის; ბებრის საღურდლო—დ. აწყურელის; სათვართო ამბები; სომეხთა მწერლები—ყ. კ—სა; ვლ. მესხიშვილის გა-სტრატეგია.

ხოლო უგნური, გონიერი ერი ხითხი-თებდა ამ თვალსიერი...

და სწუხდა იგი მაცხოვარი იმევე ტან-ჯულ-წამებული ხალხის მხსნელად მოვლინე-ბული...

და ილოცდა მტერთა თვისთათვის...

აწამეს იგი...

მაგრამ ვერ შესძლეს ხორცის ჯალათთ მისისა სულის დაღუპვით...

მისი სულია კაცობრიობის ტანჯული სუ-ლი, მისი სულია ყოველ მებრძოლის გულ-წრფელი სული, მისი სულია ჩაგრული ერის მოთქმა-ამოიკენისი... იმის სულია რითაც კაცთა ეძლევა შეება!..

ჯვარს აცვეს იგი და მას დღეს აქედ ჯვარს გაკრულია კაცობრიობის უკეთესი, უმაღლესი, უპირველესი, მოაზრ-მოთქმე წინ-და ნაწილი...

საუკუნეთა განვლეს, მაგრამ იგი საუკუ-ნებზე წარუვლია, კვლავ ცოცხალია, უკვდა-ვება, ყოველთ სანაბრი...

დღეს საქრისტიანოს ყოველ კუთხეში, მთელის ქვეყნისა კლით-კიდე გაისმის ნეტარ-სასმენი „ქრისტე აღსდგა!..“

და ადამის ძე მრავალგვემული ამა სიტყ-ვებში ჰპოებს ნუგეშს, სწამს დღეს თუ არა, ხვალე მაინც აღსდგება მკვდრეთით მისი სუ-ლი, მარად დენილი, შეწუხებული...

„ქრისტე აღსდგა!..“ იმეორებენ კილითი კიდე, მაგრამ... ჩემო ქვეყანავ, ხანგრძლივ ტან-ჯულო, წამებული, უსიტყვო მონავ, შენი როდისდა აღსდგება ქრისტე?!..

მარად დენილი, შრომისა შეილო, მე-

შევ ბოვანო, ძმარ ტეტიავ, ტეტია ვლცხო, შენთვის როდისლა აღსდგება ქრისტე მძიმე უღელის მოსაშორებლად?!

სამშობლო სენავ, ცხოვრების სარკვე, აღამიანის სულისა ხატო, შენ როს აღსდგები, როს შეესწრობი შენსა მესიას, მხსნელსა—მაცხოვარს?!

ჩემო მკითხველო, როს გავშორდება სალათას ძილი, როს განამტკიცებ, რომ მაცხოვარი, იესო ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით?!

აღმართულია წამების ჯვარი!..
ინცე გოლოვთა!..

დაე, ამ ერთ ღღეს დავივიწყოთ ყოველღლიური წვილმანობა, უკმეზობა, გაუტანლობა, არარობა და გულის სიწმინდით მივულოცოთ ურთიერთსა—**ქრისტე აღსდგა!**

დაე, წელიწადში ერთს ღღეს მაინც გვეგონოს ქეშმარიტება გამარჯვებული!..

მაგდალინელი.

სალ კლდეში ნაკვეთს სამარის კართან მწარედ ქვითინებს მაგდალინელი; იწეწებს დალაღთ... ჰკონის ცივს ლოღსა, თავს ნაცარს იყრის დეღა მშობელი.

მკვრლით ეკვრება პირმშოს სამარეს, სიმართლის ზვარას უქმევს გუნდრუქსა; სისხლის ცრემლებსა ანთხევს ყრუ საფოღეს, ისერავს შანთით დაჩნეულს წყლულსა!

მოსთქვი, გულმწარედ, მაგდალინელი! დასწყევლე ღმერთი... დაჰმე სოფელი, ვერ შეგგუოს მტარავლ-ჯალათებს მებრძოლი გმირი ქკვათა მყოფელი!!

ვიენა—ფშაველა

... და ქრისტე აღსდგა მათონ ჩემს გულში

(ამხანაგის ნათქვამიდან)

... იმ ცივ, დაწვედიდ, ნისლიან-ბურუსიან ქვეყანაში დაჯვარებულ სიუმაწვიდე, იმედი, სულის სიმშვიდე; თვალების ეღვარება, აღტაცება, სიუვარული და სიძულელია.

ღანდავით დაგდიოდი მაღამთა შორის, სდაც ერთხელ ყოველი ბაღსი ჩემთვის ამდიოდა და ყოველი ვუკურა ნეტარებით მათრბდა.

სეგის ფოთლები უგვე სუთმეჭკურ გამეცვლდა და ჩემი სურათი სრულად დავიწყებოდა. წინაღ, მით ჩრდილში რამ შეგფერებდი თავს, ფოთლები სადაღმლოტას მზის სხივების ჩამოფრუტება და ჩიტები გულის ნადებს მიჰკაპტებდნენ. ხსდა-გი ვეღარ გავიგე მითი სუბირი. შრბალი დრბადად შეჰკნებოდა და სტყენა ბუღბუღის—მამლის ყავილად.

ერთი მე ვიუგე ვეღვასთავის უცხო, უსარგებლო. ქრისტე მართლაც ჯვარცმული იყო ჩემს გულში.

აღდგომის წინა დამე დაღვა. არავინ შეკვდა არც მისაღვრავა, არც სხანავა; არც გასახსილებლად მივემსურებოდი სდამე. გადადიოდი ერთი ქეხიდან მეორე ქეხზე; უსინჯავი მტკერის; დიდხანს ვაცქერებოდი ზოგეირთს გამეღვლეს; შეკურებოდი

მოწმენდილს ცას და კლავენით მიმდინარე რბინს.

უმიზნო სეტიაღმა მთაზე ამიუენს. ძველ-ბურადვე მოღუშული ბგრატის ტაძრის ნანგრევები გადამეღობა წინ. ვარსკვლავებით მოჭვდილ ცის ღიტანას შეუერთდა ღიტანა ქვეყნად და ტეტხლის წერტილები თრეცად აცემიმიდა. სსხარი იყო ჯვარცმული ერის მხარული დაღადისა ჯვარცმული ქრისტეს აღდგომის გამო. თვალი მთვარდიე გავეკვი პეღელს. მივარდნიას ადგილს ვიდაცა დაურნობიდა ნანგრეუს და დოტეღობდა. გულმსურავლი და ჩემი იყო დოტეცა; სახეს ვერ ვსკედავდი მლოტეღვლის, მავრამ მოეღი სსეღლის მოღუნება, დრმად დასრბალი თავი, გრძელი ღინდიე დაშეებული თმა, სეღები, რომლითაც პეღელს მიბჯენდა, მიმტკიცებდა მლოტეღლის ტანჯვას, სსსიკებს და იმელს. თრბოდე მის სიტყვას მოვარ ვურო:

„დმერთო; ადაღენიე... დმერთო, შეკვდრთით ადაღენიე. დმერთო, ჯვარცმული ადაღენიე ერთი და მიეც ძღა და სიმსე“.

შეტ ნელ-ნელა დაეღევი მუნღებზე. იმელის შექმნა გააზო შეკვდი... და ქრისტე აღსდგა მამის ჩემს გულში.

6. ლორთაქიფანბი

მთკონება*)

1876 წ. აგვისტოში სოფ. ახალქალაქში ზირ-
კულად გაიმართა ქართული წარმოდგენა ჩემის ინი-
ციატევით. ვითამაშეთ გ. ქრისტეშვილის გადმო-
კეთებულ კომედია „სუნწი“ და ამ შემთხვევისთვის
დაწერილი ჩემი პატარა სცენა „ყმაწვილი ქალის
ცხოვრებიდან“ მოთამაშეთა იუვენთ თარხნიშვილე-
ბი გასო, სოსიკო, დუშოკო, გიგო და ქალებიც
თარხნიშვილების ცოლები და ქალები იუვენთ გარდა
ერთასა, მათ შორის რეჟისორის როლს ასრულებ-
და უგანთილებუქსი თავადი დიდა გრუზინსკი.

ქართული წარმოდგენა ვერ ქალაქშიაც რა იყო
მამბ, რამ სოფელში რა იყოდიდოც, მგრამ შე-
დარბოთ, რიგინად მთქოთ სდამო. ერთ დიდ
ბაღკონსე, შიკ მუტულ სოფელში, ღამაში სცენ-
ას იყო გამართული. აუარებელი ხდლი მთაქედ ამ
ზირულ წარმოდგენას, ჟურთ წარმოუდგენელს და
უნრბას ქაქურბასათვას. ამ სხლას კარშიქო, რო-
მელშიაც წარმოდგენს იყო დანიშნული, ბუერი და-
ხარდასებული ურემი, ფატონი და შეკასმული
ცხენი დღვა შორიდან მისულის თავდასხურბობისა.
თითონ სოფ. ახალქალაქი ისეთ სმამადისში იყო
და ისეთი ადამქოთი იდგა, რცობრც იმ სოფლებ-
შია სლომე, სდარც „უკარობას“ დადებული და სა-
განდ შორიდან მისულ ნათესობის და მოუერების
გამასხინსდებანს უკანასკნელ წუთის ღვინოს შესდუქენ
სოლმე წარმოდგენამ რიგინად ჩათარ. სდახი
ემყოფიდი დარჩა, მგრამ წარმოდგენის შემდგ
დაურსლებული ჭობი და კიდვს გამართას; აურე-
ბული წერილები მომიუარეს, რომელშიაც სირსხე-
დენ ჩემ მეთაურბობას ამ ვერ „ფუქუნსინკობასში“,
ბრდს მდებდენ, რამ შეისხვადი წარმოდგენისა
ვითომ მე მივისაკუთრე (კახეთში რომელიდაც გ-
დამწვარ სოფელს გუგუტხანეთ), ვითომ ამ „გამო-
ვარბნიო“ ქართუელთა გამანათლებლის როლს ვი-
ჩემებდი და ათასი სხვა.

მგრამ ერთხელ დაწებული საქმე და მასთან
უმრავლესობისგან მოწონებული, ადარ შექქებტილდა
და დოქსაც ისე ზაფიხული არ გავადის, რომ თრი-

საიდლომო № დსაბეტქოთ გამზადებულ
გვერბონა, ეს წერილი და ბიესა „ყმაწვილი ქალის
ცხოვრებიდან“ რომ მივიღეთ დიდათ პატრეცემული
ჩვენი მწერლის ეკატრინე გამაშვილისგან; ამ ძვირ-
ბის მოგონებას ახლავე ვებეტქოთ, ხოლო ბიესას შემ-
დგ ნომერში დავებეტქოთ.

სამი სექცელმოქმელო წარმოდგენა არ გამართოს
ახალქალაქში.

მამბნდელ მოთამაშეთან რავდენიმე რიგინი
არტისტი გამოიხრბნს და შემდგ სხვა ზროვინციის
სცენებსაც ამშქენბდენ და ხელს უწუობდენ თქატ-
რის მნიშუნელობის გარტელებას ხდლში.

უკატრინე გამაშვილისა

სასწებლოზე

მზის მუნდარბოლით... ვერსდოლით,
ცრბილს ვლზრბილით მუგ-ღამისას,
მციაზრულუბა არ ჰქონდს
დარწკრული სიბუბს ჩანცისას.
მზის მუნდარბოლით... მზე გვსურდა,
მზე ცსოვულ-სსიპუბინანი
თავისცუბური, ძლიერი,
ასკალი, განვუბინი!
მზის მუნდარბოლით ეს ისიც
განბრწინდს სსასდლოზობე,
დისკულ-გადგარბით აინთ
რწვიდისდით მთცულ სათსზე,
სკული ვვართ... ისეც ისეც
ვქვითინრბით მუგ ღამისას,
ისეც დუბილი ამწერსრბუნ
დარწკრული სიბუბს ჩანცისას.
მზოთ, მიცი სსაღვარბი
მწერსარე თვირთაა ქრბოლასა.
„მზოთ, ამდცი, ამდცი...
რე ივარბუბი გობრსასა“.
სიპვილი თასსლობზა,
სალოლავთინ რბთად ისრწინდა,
სდაც ვი მწინ დისიდი
ზობრბალი ამზბრწინდისა!
მთარს ჩურგან ღამის რწვიდისდით!
მთარს, მთარს მურსულ გრბრეულთ!
თვალის ამსუპვად მქვბნილით
და მობრბოლუნად ქცეულთ ..
ჩურ მზე გვსურს... სასლო, მწერბილი
ზვიით სსწიქ, მზე, ზვიით...
მის აღდგამისათინ მზნათობის
სსიპუნად გადავიქცვიოთ!

ვ. ცაშიბი

კნუტ გამსუნი

III

ღიდი ხანი არაა, რაც რუსეთი კნუტ გამსუნს იცნობს. ექვსი წლის წინად გამოვიდა გამსუნის „პანი“. ჩხოვმა მაშინვე სცნო გამსუნის ღიადი მხატვრული ნიჭი და მისი მოთხრობა აღიარა „უცხოდ ზე განსაცვიფრებლათ.“

გამსუნის ბიოგრაფია არ არის რთული. იგი დაიბადა 4 აგვისტოს 1860 წ. სიყრმე თვისი ვაატარა ქრისტიანიაში, ებრძოდა შიმშილს, სწერდა წერილებს სხვა-დასხვა ჟურნალსა და გაზეთში, შემთხვევით გაეცა შიმშილით სიკვდილს, ოკეანის ღიდ გემზე ასრულებდა შავს საქმეს, მუშაობდა ტეხასის პრერიებში, იყო მეზღაურად რუსეთის გემზე ნიუფაუნდლენდში, ბევრი იარა უგზო-უკვლოდ და იმოგზაურა. როდესაც ქისაში ფული აღმოაჩნდებოდა, ცხოვრობდა თავისუფლად, აკმაყოფილებდა აღზნებულ ცნობისმოყვარეობას და სიახლისა და სილამაზის გულწრფელს სურვილს. ბევრი ქირავარამის, ხანგრძლივ მოგზაურობის შემდეგ გამსუნი ბრუნდება სამშობლოს და სწრაფად იხვეჭს სახელს. მაგრამ აქაც, თავის სამშობლოში, იგი პირისპირ უდგას შიმშილის საშინელებათ, ითმენს აუტანელ ტანჯვას... ხოლო გამსუნი კვლავ აღფრთოვანებული იყო. იგი ქმნიდა... მის უყვარდა...

გამსუნის ბიოგრაფია — მის საკუთარ ნაწარმოებშია. ნორვეგიის პატარა ქალაქი ერთს დღეს აღუვებული იყო უცნაურის მოულოდნელის შემთხვევით. ერთს სასტუმროს ეწვია რომელიღაც უცნობი პარი, „ვიღაც ნაგელი, საოცარი და მასთან უკიდურესი შარლტანი, რომელმაც თავის საქციელით საერთო ყურადღება მიიპყრა და რომელიც ისევე მოულოდნელად გაქრა, როგორც გამოჩნდა“. ასე სწერს კნუტ გამსუნი ნაგელზე — თავის თავზე — ერთ თავის რომანში „მისტერიები“.

ნაგელი ჩამოსხმული კნუტ გამსუნია მთელი თავისი დადებითი და უარყოფითი თვისებებით. ადამიანის თვალ-წინ არასოდეს არ წარმომდგარა სოციალური ტანჯვის სურათები ასეთი მკბინვარე და ორიგინალური სიმძლავრით. თქვენ გრძნობთ საშინელებას, როდესაც ტყევით, როგორ ფეთქავს ახალგაზდა და ამაყი

სული ცხოვრების შიმშილის გალაშქრება — და როგორის გულგრილობით უსცქერის ადამიანი ამ ფეთქვას. მშვიდ გენიალობის ტრაგიკონი, ადამიანურ ღირსებისა და პოეტურ დამოუკიდებლობის თავგამოდებით დაცვა, სიყრმისებური უძლეულება აუტანელ მდგომარეობასთან ბრძოლაში, ქენჯნა სინდისისა, როდესაც აქამდის პატიოსანი ადამიანი იძულებულია იქუტლოს, შიმშილით დაუძლურებულ ტვინის გალიუცინაციები, საშინელი სცენები, როდესაც მშვიდის მწერალს მოსამსახურე ქალები დასცინიან, ან როდესაც იგი აპირებს შიმშილის დასაბრუნებლად თავის საკუთარ თითის შექმას — ყოველივე ეს არც ისე ადვილი გადმოსაცემა! და ამ ნელა სიკვდილის საშინელებასთან ერთად, თქვენ ხედავთ შემოქმედების ამაყ ოცნებათ, მშენიერს, პოეტურ ხატებას ილიაილისა, პოეტის ფანტაზიის-მიერ შექმნილ ქალიშას... თქვენ ხედავთ კირულფის აჩრდილს...

კნუტ გამსუნის თვისებას შეადგენენ შემოქმედების გალიუცინაციები. იგი ქმნის თავის „ლეგენდას ცხოვრებისას“ და კიდევ ცოცხლობს ამ ლეგენდით. შიმშილით გაავალტყვევებული მწერალი ეძებს მეგობრებს, რომელნიც ცოტაოდენ ფულს მისცემენ მას. დასუსტებული, ბევრი სიარულის შემდეგ დაქანცული, პოეტი თავის უკანასკნელს მეგობარსაც ვერ ნახავს. უეცროვ იგი გადაწყვეტს, რომ არის ვიღაც ბანი კირულფი, რომელიც უსათუოდ ასეხებს ფულს. დაწმუნებული, რომ კირულფი მართლა არსებობს, პოეტი იპირავებს მეტლეს და მიქრის. მშვიდის პოეტი აღის რომელიღაც სახლის მესამე სართულში, დაიძინებთ რეკავს ზარს, კოპულობს კირულფს. მაგრამ კირულფი არ სწანს, და პოეტი ხელ-ახლად მიქრის, მიქრის კირულფის აჩრდილისაკენ... „მისტერიებში“ ჩვენ ვხედავთ გამსუნის ფანტაზიის საოცარს ქმნილებას. ნაგელი სასტუმროში გაცხარებით ეკამათება ბნს ჰოფმანს, რომელიც მაგიდასთან მის პირდაპირ ზის. ნაგელი მუშტს არტყამს ჰოფმანს, მაგრამ შემდეგ დარწმუნდება, რომ მუშტი ჰოფმანს კი არა, მაგიდას მოხვდა. ჰოფმანი კი, როგორც ქმნილება ნაგელის ცხოველ-ს ფანტაზიისა, ქრება. „შიმშილში“ საგულისხმოა პოეტის ხელგამოწილობა და გულკეთილობა: ეს გრძნობები უეცრივით, შემ-

თვევითი, როგორც გამსუნის ყოველივე განცდა. იგი მოუფიქრებლად აძლევს ღარიბს თავის ჟილეტს, გლახას — თავის უკანასკნელს ხუთს ფრანკს. მაგრამ მკითხველი გრწობს, რომ ეს ალტრუიზმი — სტიქიური მისწრაფებაა, და არა შეგნებული ლტოლვა, შედეგი კულტურული აღზრდასა. ამ ალტრუიზმს საფუძვლად არ უდევს ის შეგნება, რომ მოყვასი შეველა უნდა სიღარიბესა და უბედურებაში. ამას ამტკიცებს ის მოვლენა, რომ გამსუნის გმირებს ხანდახან ატკობენ სიმკაცრე. ერთი ამ გმირთაგანი მოგვითხრობს, როგორ ჩააგდო მან ოქროს ფული რკინის ღობეში და როგორის სიამოვნებით შესცქეროდა მათხოვარ-ბაღლის წვალეხას, როგორ სტკებოდა იგი, როდესაც ხედავდა, რომ საბრალო ყმაწვილმა თითებზე ტყავი გადაიყვლიდა. მაგრამ ეს სისასტაყვე სწრაფლ ქრება. გმირი თავის სისასტიკეს ინანიებს სიბრელულით, ცეხებს მათხოვარს და სწაღია მისი დასაჩუქრება.

საზოგადოთ, გამსუნის გმირების საქციელი ერთბაშად, შემთხვევითი, მოულოდნელი, უცნაური... პიროვნება განთავისუფლებულია ყოველისავე დრესურისგან, შემოორკველ ნორმებისაგან, სოციალურ დისციპლინისგან. კნუტ გამსუნმა არ იცის, რას იზამს ერთის საათის შემდეგ. მას ადვილად გაიტაცებს სიყვარული, რომელიც ისევე ადრე დასტკნება. გამსუნი თავს ანებებს ერთს ქალს და მეორეს ესიყვარულება: თავს ანებებს მშვენიერს ახალგაზღა დაგნის, ესიყვარულება ხანში-შესულს ულამაზო მართას.

ნერვების სისუსტე, სულის სამარადისო აღშფოთება, უხიაკობა, ეჩინანობა, უცნაურობა, ჩათუქსნობა, სიცრუე და გულწრფელობა — სულ ერთად არეულია გამსუნის გმირებში, მათ ფანტაზიაში, გალიუცინაციებსა და ყოველდღიურ სინამდვილეში. მაგრამ კნუტ გამსუნის მიხედვით არაა სულით ავადმყოფი: იგი ჯანსაღობისა და ავადმყოფობის საზღვარზეა და ამ საზღვარს არც სცილდება.

გასაკვიფრებელია აგრეთვე კნუტ გამსუნის გმირების გულ-ღიაობა. გამსუნის ნაგელი პირველთა ჩნდება უცნობ ხალხში და წამსვე უზიარებს მას თავის გულის-ნადებს. იგი, როგორც ყრმა, ალტაცებულია: იგი ბედნიერია, ბედნიერია! ბუნება მშვენიერია, მის გულ-მკერდ-

ზე ყვავის საუცხოო ყვავილები... მას ესიზმრება მშვენიერი ნავი, რომელიც ცის კიდურზე დატურავს; იგი ხედავს თეთრს ოშთაყვისს, ცისფერს იალქანს... თვითონ ნაგელი ნაგშია და ვერცხლის ანკის უჭირავს...

ასეთი გულახდილობა და ალტაცება მოხილი ყმაწვილისა მსმენლების მხოლოდ გაკვირვებას გამოიწვევს. მაგრამ ნაგელი არ შეკრთება. ერთის წუთის შემდეგ ნაგელის ცნობა შეუძლებელია. იგი სიამოვნებით სცრუობს და სთხზავს მისტიფიკაციებს. და იგი სცრუობს ადფრთოვანებით, ვატაცებით და უაზროდ, უშიზნოდ. თუმცა, ხანდახან, მისი ჩათუქსნობა მოფიქრებულია. მაგალითებ: ერთ ნორვეგიულს ქალაქში ნაგელი იქირავებს სასტუმროში სადგომს. შემდეგ თვითვე უგზავნის თავისთავს დეუმას, რომე უსაც სტოვებს მაგიდაზე იმ მოფიქრებით, რომ სასტუმროს პატრონი ნახავს დეუმას, წაიკითხავს და შეიტყობს, რომ ნაგელისაგან ყიდულობენ ადგოლ-მავულს (რომელიც არც-კი არსებობს), სამოც ათასად ღირებულს.

კნუტ გამსუნის გმირების საქციელი ხშირად მოუხეხავი, ველური და შეუხაბამოა. ლეიტენანტი გლანი იქვიანობს თავის სატროფოზე მხოლოდ იმიტომ, რომ იგი ვილასაც დაეღაბარა. მეორედ, იგივე გლანი ყურში აუჯრთხებს თავის მოწინააღმდეგე ბარონს. გამსუნის ერთი მოთარობის იქვიანი გმირი თავის მოწინააღმდეგეს სილას აჩუყავს. მეორე მოთარობის გმირს უხარია, რომ მას სილა ვაარტყა იმ ქალმა, რომელსაც იგი მოსვენებას არ აძლევდა.

პეტრე დედვაძე

აღდგომა

გონსობამ იფუტქა გულის სიდრემქო
 აღმომსად მდერა სისხრულისა,
 შემოაფიფინაწე გლოვის სულარს,
 მოკაქლ მტარვალი — კენესა გულისა.
 უხარობ და ღამის ცაში აფერინდე,
 ეკვლას ვასმინა სიმდერა წრფელი...
 მამარადო ხსლხო, ვახარებდე,
 აღსდგა იესო შენი მფარველი!

ი. შიქელიძე

ვით მოგილოცო?! (ძველი ამბავი)

ღამის წყვილიაღმ. ზარის ხმამ გვაუწყა ქრისტეს აღდგომა.

რწმენა გამქარალი, სულით მკვდარი ხალხი მიეშურებოდა ეკლესიაში...

დაკინებულნი, ფლიდურ ღიმილით გაბრწყინებული ძე ადამისა ერთი მეორეს ულოცავდა აღდგომას—აჩრდილად ქცელს!..

ცხოვრების ჩარხის უკუტრიალმა დაახშო სული, სპეტაკი გრძნობა, შემწიკვლა სიყვარული, აღფრთოვანება, წყურვილი სიცოცხლისა... სულიერნი, ღვთის ხატებანი, მანქანებს დამგზავსა...

ადამიანის სულის კოტრობას მწარედ მოსთქვამდა ძველი ქვეყნისა ბრძენთა ბრძენი:

„როდის აღსდგები, სულა დიდებულიო, როს ვასპეტაკდები, განიკურნები ცხოვრების მანკიერებისგან... ადამიანო, როს დაგიდგება წუთი ბედნიერი, როს გლირსები სულიერ აღგომას!..“

დადუმდა ბრძენი...

ზარი გრგვინავდა...

საქრისტიანო ლიტანიობდა...

„ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით!..“

მეც ველი, მჯერა სულიც აღზდგება და მიშინ გეტყვი—

„ქეშმარიტად!“

ახლა... ვით მოგილოცოთ?!

ვათარგი ფაქცსთავლი

გეჟე სიკვდილი

მწარე ცანჯავში დაიხვდა ადამის შვილი, ირგვლივ ქსლსავით მის გარს ერცა ჯაჭვი-ღირსილი

მწარე სიცილი და ცრემლები მათად თან სდევდა, ვრთავს სიცხელის მის ცხოვრების ამბობს- ვიღა.

და შალს განძის, ვით ფათალი შტოს

მოქყავილი:

უცხვ ცათვდა უფრულ ღვთის იგი გრუსილი.

მკაცრმა განჯავმა გმოსცა ცხლურა ცვი-

ლი“,

მის ვკამს სანტალის ჩაყონა მკაუ სიკვდილი.

ის—გი, ვილცა განდგომილად, ამაყად მღვარი,

იღუპალის სმით, სითსითით ასე იცოდეს: „ის, ის სულოლი, რისთვის იყო, რისთვის ცხოვ-

რამდენად, თუ მის არსებებს უღმბოლი ცივი სამართი ასე მოსპობდა და უკვალოდ თუ განაწრთობდა?!!

„აჲ არსებობდა... იყო, მცგრამ აჲ აღარ არის“ ასე მოგვითხროს ცივი ლთვი მისის სამართის, იგი ცხოვრებდა მკაუ სანში, თან იცანჯლდა, იყო და რასთვის რათ ცხოვრებდა, თვით არ იცნდა.

3. ამაშისპირელი

ქეშმარისად!

დიდი შხაბთია...

გურისი ერთ პატარა სოფელში, ადამის დროულ ფიტრულ სახლის ოთახში, წესს ლოგინად ჩავარდნილი ახალგაზდა მსახიობი სოსო...

გახაფხულია, ზეიმი აქვს ბუნებას!

თითქოს არაფერა აწუხებთო, იე მიდი-მიდიან გურლები და ემზადებიან ბრწყინალ დღესასწაულის შეხვედრას. ყველს დაუწყებო რეპრესიკა, შევიწროება, ვგზავუცია და ჯარიმები...

სოსოს სიტყვებ მოუმატა...

მას არ ასვენებდა ის ახრი, რომ დღეს სახლში თავისი წველი ვერ შეიტანა: „ნუ თუ ჩვე არასოდეს აო გავგილიმებს ზელი?“

ენახტოდა თვალწინ მრავალი სურათები მისი წასრული ცხოვრებისა. ის სანეტარო წამები, რომლის მოგონებით ბედნიერი იყო. „არ იქნა და ვერ ველირსე, რომ მამიემის სარჩენი არ ვიყო“... ცრემლები მოერია, გული აზვილდა და ქეთონს მოყვა.

—ნუ ნენა, ნუ ჩავარდი სასოფარკვეთილებში, დადგება თქვენთვისაც ბედნიერი დღეები და ისე აყვავდება სამშობლო სენა, რომ ქუჩა-ქუჩა არ გადასივრის თავის მოღვაწეებს.—ამს ეუბნებოდა ის დედა, რომელიც წინააღმდეგი იყო, შვილის სენაზე ყოფნისა.

—არა, დედა, არა! ჩენი საქმე დაღუპულია, არა გეყავს მოთვე, ვეკლანი ინტროგენმა ჩაყაპა, ვერ დეგარსეთ სკოლა, არ არიან თანამეორვე მსწავლებლები, ძველები ჩამორჩენ, არ არის უმთავრესი ჩენი მაღამო—ფული. უამისოთ ყოფნა—არ ყოფნა.

აილე რეკენებტები: თუ ორი კლასი დაასრულა—საკმარისია, რომ შენი მსაჯული გახდეს.

ყოველივე ამის შემდეგ იძელი ნუ დამეკარგება! ეინ, ეინ მოესწრება იმ დროს..

მოერია ცრემლები, გული შეუღონდა. დაღაღულმა, დღიური შეფოთეთ და თავის თეთარ, ბრძოლით მიიძინა...

შუალამეა.

ასტყლა საშინელი ზარის რეკა. ერთი სოფლის ხარის გეგუნე უერთდებოდა მეორეს და საერთოთ ბრგვი-ნეა გაქმონდა, თან ჩაქსოვილი იყო პატარა ზარების წკრიალი—მომაწავებელი დიდებულის დღისა.

სოსოსაც გამოელევიდა, მას არ ასვენებდა სხვა-და სხვა ფიქრები, რომელიც სენემ-ტოვარაფის სურათები- ვით უფლიფნ...

მიწყნარდა ხარი... ფანჯარაში მოსჩანდა კელე- ტრებიტი გაჩაღებული ცელესია... ყველა ხარობდა, ეყე- ლა კველუტად იყო მორთული, სოსოსაც უნდოდა ამ- დღარყო, ჩაეცეა ტანზე და წამდგარიყო მაცხოვრის წინაშე, მაგრამ—ლონე არ ქონდა... გათენდა... ქვეყნის მნათობი ამოგორდა... შემოვიდა დედა, მიუტანა წი- თელი კვერცი და მიულოცა:

—ქრისტე აღსდგა, ნენა! ღმერთმა მრავალს და- გასწორეს...

—არა, დედაჩემო, ჩემთვის და ჩემისთანა დატან- ჯულელებიანთვის არ ამდგარა...

—ნუ, შეილო, ეუ გმობ ღმერთსა: ქეშმარიტე- ბა ყოველთვის აღსდგება ამ სოფლად...

— არა, დედაჩემო, არა: ეს შემეცდარი აზრია... თორმეტი საათია.

სოსოს თანა შეზრდული ამხანაგი ალაოზა შემო- ვიდა.

—ქრისტე აღსდგა, სოსო; რა მოკვივიდა, ბიჭო, შენ რომ ევლარ ადექი ..

სადგურზე ვიყავი და წერილები მოვიტანე. გიყვივით წამოვიარდა სოსო. წეწილი წერილებზე გახსნა:

„ქრისტე აღსდგა!“—ვლიცო.
„ქრისტე აღსდგა!“—„თეატრი და ც'ოვრება“.
„ქრისტე აღსდგა!“—ვოტე.
„ქრისტე აღსდგა“—ელიცო.
ქე... ქე... ქეშმარიტად, ქეშმარიტად, ჩემო ვასთ ურეუშაბე ვლიცო!

ჩვენი მსახიობი

ბალაღათა შორის

II

(იხ. „ო.“ და ც.“ № 8)

სცადამოს დარეკა სსხლში დარბუნდა, თავს დად- ლილდა გრსობდა.

—ჰე, დედა!—მიმართა დედას დანადგლიანე- ბულმა დარეკომ და თან ფული მიაწოდა,—აი, სე- თა მსახიობი; როგორც გინდა მოისარჯიანე.

—სვადისათვის რამდენი შეიძლება დავსარჯო? —შეკითხის ბარბარე შეიძლეს და თან დასტყვდა, რა შესაძინა უკუგებობა.

—შენ იცი...

—რა დაგკმართა, შეილო?! უქეფიფოდ სომ არს ხარ?

—არაფერია, დედაჩემო!—სასდადევის დიმი-

ლით გაუქარწყელა დარეკომ; მოიხსდა თავსხურე და ჰატარა ტანტზე წაწეა.—დადლილი ვარ. ნუდარ იგვიანებ, დედაჩემო. წადი სვავსტოდ, დუქნის მს- ლე დაქეტენ.

დედა დამშვიდა, კიდევ ერთხელ გადასკდა და რა შეამინა დარეკოს სსსუკეშო თვალეები, წამოისხა შადი, თახხადან ჰატარა კადათა აიღო და სვავსტოდ წავიდა. ბარბარე გავიდა. დარეკომ თვალი გადადგეს და გულში გაიფლო:—„შეკეთა. მამიჩემის დროს კეურზე არ უდებოდდა, როგორც ფოთფიდა, ხსლ-ეი კადათით ბახარშაქ დიანარე.“

—„შეკეფევი .. ადარ დავეწითარეუბა...“— მოესმა დაროს სსწნობი ხმა იღუშაღი.

—არას დროს!..

წამოიძახა დარომ და წამოიჭრა, ვით გველ მოახლოებუიდა: „არას დროს!“ განიძივარა, თუმიც ხორციელი წინ არა ედგა-რა. მსუ ვის უხსნუხებდა დარეკომ?—თავის მდგომარეობას, იმ ყოფას, რა ყოფაშაქ თვით იმუფიფობდა.

—რატომ? რათა ვართ ქაღები ამ განსც- დელში?

კეითხებოდა დარო თავისსავე თავს და თვალ- წინ ესტეოდდა, ვით თვისი თავკაცსაყადო: ზღვა, რომლის ტადლიათ შორის ნაე კადაბრუნებუილი მეს- ნე იმუფიფებს; იგი ებრძვის ტადლებს ნაბარზე გა- სსსეულელადა, მგერამ... „აი, ტადლამ შთანთქა იგი თავის ზვირობაში“,—ფიქრობდა თავისთავის: „ხო- ლო მონერავემ სულე შეიკუბას, გაცურდა; ამოყო თავი, შეიბურტეა, ეგონა ნაბირს მიადწა, კაიქი- რა, მგერამ მუედრო ნაბირს გასულას სსცეულად, მს დეუტავა აზვირობუილი ტადლ და ქეუ შოიფილდა“... ხოლო დარეკო მცურავზე, ვით თავის თავზე, იმელს არ კარგავდა და ფიქრობდა: „მცურავზე შაინტ ცუ- რავს, მუადგეობით მიიწეეს წინ, მკერდით ამბოს ზვირო- თებს, სეულენით იშორებს ტადლებს, შიუელის თე- ბის ძაღ-ღმინით ებრძვის აზვირობუილ ზღვას; სხ- ნამ შესწეეს სერსი და ძაღა... აჯერ, აჯერ! ნაბირ- ზე მდგომნი-ეი გულგრილად შესტეკრან მცურავის ბრძილას, მათ შორის ზოგი ცნობის მოყვარეობით კეითხელობს: „რამ შეატურს ამ აზვირობუილ ზღვა- ში?..“ ერთხი ამბობენ: „მაც ტადლებს არა ერთი და ორი შოაუნთქეს“... მუერთენ:—„ვეერა, ვერ კამატანს“... ხოლო არც ერთთავი, მათ შორის, ვერ ბუდავს დანისნს თავისივე მომე—ადამიანი აზვირობუილ ზღვის ტადლებიდან, ამ განსცდ- ლისკან“...

— შერე როდემდის?..
 წამოიძახს დარბაზს და მოღაღღ მოდუნებულმა მი-
 ლუღა თვალები, ვით დაღლილმა მოცურავემ ტალ-
 დათა შორის.

— შინა ბრძანდებით?

შეიძინებს ზიროსთნად სხადის ზატრონის ქო-
 ნანის და კარი შემოდის.

ს. გლასსაძვილი

(შერეული იქნება)

კვარცხანის გავიერ

ქართული თეატრი (ამოიკრუნესებს)

ვაჟ! თქვენს დროში რაღა ვარ მე!
 შესაბრალო სახსნავი;
 ქართველების სხეულითა
 უცხო ხელსთა შესხსნავი...

არტისტები

ჭამლეტს იგრე ვთამაშობდით,
 როგორც კეკე-მალუღლასს,
 და ხელსი რომ ჩამოგვმორდა —
 ახლა ვტირით უფულაობას.

ჩვენი დროის მოსამართლენი

(შეზღუდიან ყვირილით)

გაუმარჯოს მოდალდეტს,
 გაუმარჯოს ქეთევანს!
 საქართველოს გამოადგუელს
 შუბლს ვემთხვევით, ვცემთ თაყუანსს,
 ძირს ზეინაზ, შტეიტე თამარ,
 სამშობლოსთვის განწირული,
 მან თავის ერს მიანიჭა —
 ერთობა და სიუყვარული!...

ზოგიერთი ქურნალისტიები

ვისაც ცემა მოესურვოს,
 გთხოვთ ეს ჩვენთან გამოგვტყუანათ;
 იგრე დავუქუტებთ გატეიპობით,
 რომ შწინადივით დავამყოთ!

ქალები (გამოვილიან)

დღლი! დღლი! ზემილიანიკა!
 შლიაზა თუ თაზახა?
 აბა ვინ წინ გამიძინებს,
 ვინ დარჩება დასძინებს.

გულშეკრდი ჩამოყვლივით,
 მღლე სულაც გავტიტვლივით,
 რასაც გვინდა იმას ვიხსომი,
 ბოლოს, ვიცით, გავმართლებით.

ახალგაზრდა მგოსანი
 (თავის ლუქსსა ვითხულებს)

ჩქალი მიყვარს,
 ზირი გი უყვარს,
 დავუყვებ დასს,
 გაუღებ კარს,
 მივცემ ვარდს,
 გულის დარდს,
 სულთ მიწანს...“

და კარგი ლექსი დამიწერია,
 მცგრამ გი მიყვარს, რად არ დაბეჭდეს?
 ზნო, მართლად შეტად სსსტიკია არის,
 იქნებ ვაჭეთის დავეტვა მხევეს...

რედაქტორები

უჟ! რამოდენს ლექსები მოგვდის,
 მთი ვთხვითა თფლი ჩამოგვდის,
 არ ვიცით რა ვქნათ, რა მოვაგვაროთ,
 და ეს ლექსები სად გავაგვაროთ.

მიქიშვილი

მკითხავი

მაისის თვე მეტად ბედნიერია ქართველი
 ერისათვის. ყოველივე ჩვენი საზოგადო და
 კერძო საქმე ფერს იცვლის. და, ვით ბუნება
 ხანგრძლივი ძილისა და დაქინების შემდეგ,
 ისე ჩვენი ერი ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემ-
 დგ, ნაზად შესცივებს აბიზინებულ მთა-ბარს.
 ამ თვეს ბევრი ფრიად საყურადღებო ცვლი-
 ლება მოხდება ჩვენს ცხოვრებაში.

ჩვენი ბრწყინვალე წოდებისა და „ინტე-
 ლიგენციის“ ერთი ნაწილი ბახუსის სარდაფში
 შეთქმულებას მოახდენს. შეთქმულებას გამო-
 ამქლანებენ და შეთქმულთ თავზე ცივ კომ-
 პრესს დაადებენ.

ქართულ დრამატულ დასს ათ წელიწად-
 ში ერთი დღე დაეთმობა ქართულ თეატრში.

ქართველი ბედ-დაძვირებული ზოგიერთი
 კნაქენები დღეობად გაიხდიან: „*„Да здрав-
 ствуеть первый подвернувшийся!..“*

7 მაისს ქართველ მსახიობთ სირაჯები
 ფხიზლად ნახავენ.

ზოგიერთი რედაქტორი თავს მიანებებს რედაქტორობას და მუშტი-კრივის სკოლას დააარსებს.

მაისის დამლევს მოხდება გ საზართლება მთელის ქართველის ერისა. პროკურორად გამოვა ოსკარ უილდი, ხოლო დამცველებად ყველა, ცოცხალი და მკვდარი, ძველი და ახალი მოკვალებულები. აღფრთოვანებული ხალხი თავის ნებით არ დაიშლება. საქმეში პოლიცია ჩაერევა. რიკოშეტით დაიკრება ქართული სინდისი.

„პარ-დონ“-ს გვერდების მასაჟს გაუყეობენ.
Par-Don

* * *

თუ ვსურს ჩემი შვიცა, ლსქნა
გამიჭარბო დღიანი შჭარი,—
ბოდი ახლო, გინცყვალუ,
აასქურუ ეშხითი ძნატი.

შხის სხვივით გავდიბო
გაცირული ჩემი გული,
უკვდაჟუის წყართო მთარწყი
ვადი, ია და სუშმული. გ. შისიანი

სააღმომო ანბარიოი

რავდენი საღვგრძელოც დღეს წარმოითქმის, ასში ერთი რომ გულწრფელი იყოს. შეცნებით მოსმენილი, დაკვირვებით აღსრულებული,—ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება წაღმა იწყებდა სრბოლას...

* * *

რაც ქრისტიანობის გარეგან სახიერების გავრცელებას დრო და ძალა მოუნდა, იმისი მეთასწდი რომ იესოს მოძღვრების შინაარსის თვითშეგნებას მონღომებოდა,—ქეშარიტი ადამიანი სანთლით საქებარი აღარ იქნებოდა...

* * *

რაც იესო ნაზარეველმა სიტყვით და საქმით გვიმოძღვრა, იმისი ნათასალი რომ ჰოვებდეს ბინას ადამიანთა გულში, დედამიწას წვეთი ცრემლიც არ დაეფრქვეოდა...

* * *

რავდენი საყვედურის თქმაც სხვისათვის გეხერხება, იმისი მეთასწდის გათვალისწინება რომ საკუთრივ ჩვენთვის შეგვეძლოს,—მანკერება და ბიწიერება ქვეყნად ველარ იბოგინებდა.

* * *

ყელა ჩვენი ოფიციალურ-ლეგალურ და-
წესებულებათა წევრების მესხედი ნაწილი რომ
გულწრფელად უძღვებოდეს ნაკისრ მოვალეო-
ბას,—არც ერთი საქმე არ გვექნებოდა უკან
ჩამორჩენილი...

* *

ჩვენებურ საკრებულოთა და გამგეობათა
ფარდეს უკან რომ კამაროდა არ მოქმედებდეს
—ჩვენის ქვეყნ ს ბედს ძალით არ დაჰყვება...

* *

რადენიც ქართველი **მშობელია**, იმისი
მეთელი რომ **დღეა** იესო და მესხედი **ადმზრდე-
ლი**, ჩვენის ქვეყნის მოქალაქეობა-სახარბიელო
იქნებოდა...

* *

რადენ ბოროტებასაც იესო ქრისტეს სა-
ხელით სწადიან, იმის მესხედა რომ სიყვებ
ჰქმნან,—ბორკილებსა და სახზობელას კაცთა-
შორის ადგილი აღარ ექნებოდა..

* *

ყოველმა კაცმა რომ თავისი გული საზა-
რედ დაუთმოს იესო ქრისტეს მოძღვრებას,—
აღარც ერთი ქვე-კაცი არ დარჩებოდა მსოფ-
ლიოში...

იოსებ არიშაძე

განსამართლება

„დალატი“-ს გმირთა ზეინაბისა და ოთარ-ბეგის.

პარასკევს, 8 აპრილს, ქართულ თეატრში
მოხდა სუმბათაშვილის ისტორიული ლეგენდის
„დალატი“-ს უმთავრეს გმირთა, ზეინაბისა და
ოთარ-ბეგის განსამართლება. ამგვარი განსამართ-
ლება უკვე მესამედ ხდება და მეც არ შემოძ-
ლია, სინაზულით არ მივეცემა ამ მოვლენას.
როგორც ყოველივე ახალი, იგი თვალწარმტა-
ცია. მაგრამ არა მარტო სიახლით ვინაზომება
ამ კულტურულ ფაქტის მნიშვნელობა. ეს ფაქ-
ტი ამტკიცებს, რომ ქართული ვნის არსებო-
ბა ყოველდ სამართლიანია, ვინაიდან იგი ლა-
მაზი, მძლავრი, მდიდარი და მრავ-ლფეროვა-
ნია. ეს ფაქტი მხილება, მოურიდებელი მხი-
ლება იმ „მამულიშვილთა“, რომელთაც აუ-
თვალისწინებიათ სამშობლო ენა, შეხიზნებიან
უცხო კერას და თავის უაზრო მოქმედებით
ხელი შეუწყვიათ ისლად ძლიერ დევნერა-
ციისთვის—ქართველი ადამიანის ვადგვარების
თვის. **ეს ფაქტი გამოაშკარავება ქართული
ენის არსებობისა და თვით საშინელება**

**იმათვის, ვისაც ჩვენი ენა „ძალის ენა“
მიაჩნია.** ამასთან ერთად ყველასთვის აშკა-
რაა, რომ ამგვარი განსამართლება სარკვე ჩვე-
ნის სულისკვეთების, გულისნადების, ზრახვის,
რომ ამგვარი განსამართლება სარკვე თანამედ-
როვე საზოგადოების ფსიხიკის.

ამ მხრივ მეტად საყურადღებო იყო 8 აპ-
რილს მომხდარი განსამართლება. ზეინაბსა და
ოთარ-ბეგს ბრალსა სდებდენ იოსებ მაქავარიანი
და ვახტანგ ლამბაშიძე; იცავდენ კიბა აბაშიძე
და ვრ. რომაქიძე.

მაქავარიანის აზრით, ზეინაბი ორპირი
იანუსია. ერთი პირი აპ აღმზიანისა ეტრფის
სამშობლოს განთავისუფლებას, აღვიძებს ხალ-
ხში დამოუკიდებლობისადმი სიყვარულს, ხო-
ლო მეორე პირი რისხვას, შემუსვრას უქადის
სულიმიან ხანის მიერ გასრესილ საქართველოს.
ეს ბილწი სურვილი სირაგუნავს პირველს მის-
წრაფებას და ზეინაბიც ოცი წლის განმავლო-
ბაში ცეცხლად და მახვილად ევლენება ქართ-
ველს ერს. მისი სახელი უფრო საშინელი ხდე-
ბა, ვინემ სახელი თვით მტარვალის—სულე-
იმიან-ხანისა. მაქავარიანის აზრით ზეინაბის
გარყენილებაჰა ოთარ-ბეგის ღალატმა გამო-
ილა საშინელი ნაყოფი. ცალიზ-ზე ჩინ-ორდე-
ნიანი ქართველი ინტელიგენტები, ჩვენი
ბრწყინვალე თავად-აზნაურობა და მეორე მხრივ
„ქართველი დედა“ დაუნდობლივ მიაქნებენ
ბედკრულს საქართველოს უფსკრულისაკენ.
ქართველი დიდლომიანი ახალგაზრდები მთელს
თავის ღონეს, ნიქს ახმარებენ მათთვის უცხო
საქმეს, ქართველი თავად-აზნაურობა აშკარად
ყიდის თავის მარჩენელს, ერთად-ერთს იმედს
არსებობისას—ადგილ-მამულს, ხოლო ქართველ
დედას დაეწყებია ისტორიული მოვალეობა—
პატიოსანი გმირის აღზდა—და მთელის თავის
არსებით გარყენილებისა და სიბინძურის წუმ-
პეში შეუტურებულა. საზოგადოება ზეინაბის საქ-
ციელი, შეუწყნარებელია ოთარ-ბეგის დალა-
ტი, მაგრამ უფროვე საზოგადოარი და შეუწყნა-
რებელი იქნება ბრალდებულთა გამართლება,
დათავა თავისი მშვენიერი, მძლავრი და მოუ-
რიდებელი სიტყვა იოსებ მაქავარიანისა.

ვახტანგ ლამბაშიძე შეეხო ფაქტურ მხა-
რეს ბრალდებისას. მან მოიყვანა პრესიდან
ადგილები, რომელნიც ამტკიცებენ, რომ ზეი-
ნაბს არ უფიქრია სამშობლოს განთავისუფლე-
ბისათვის, რომ მის გარყენილებასა და აღიორ-
წაშვებულებას არავითარი საპატიო მიზანი არ
ჰქონია. ლამბაშიძის აზრით, ზეინაბი კ აბა,
ანანია-გლახა, საბა-ბერი და სხვანი აშხლებდენ
შეთქმულებასა და აშხობებას. ზეინაბის შვილ-
მა ირაკლიმ რუქიას სიყვარულის ზედგავლე-

ნით უღალატა სამშობლოს და თვით ზეინან-საც ოცის წლის განმავლობაში არაერთარი კაცში არა ჰქონია მონობით გაჩახრებულ ხალხთან. რაც შეეხება ოთარ-ბეგს, ლამაზი-ძის აზრით, იგი გაასკვეებული ენერჯითი ემსახურებოდა სულეიმანის გარყვნილ მადას, მიწასთან ასწორებდა ტანჯულ მხარეს, იგი თითონ სთხოვდა სულეიმან-ხანს ბრძანებას, — განკარგულებას ქართველების აწიოების შესახებ. ყვ ლაფეზს ამას მხედველობაში იღებს ვ. ლამაზიძე და მოითხოვს ბრალდებულების დაწმავებლად აღიარებას.

ვეკითხავან პირველმა კიბა აბაშიძემ წარმოსთავა სიტყვა. მისი აზრით, ზეინანის გასამართლება შეუძლებელია თანამედროვე ნორმების საზომით. ჩვენ იმდენად გავვეჯდომია ძვალსა და რბილში თანამედროვე შემეცნება-ნი, უძლიერი მორალი, წარყენილი შეხეულება პირადსა და საზოგადო ბუნდებზე, რომ არა თუ ვერ შეგვიწყნარებია ზეინანის საქციელი, ვერც შეგვიშველიდგენია. მაგრამ საქმარისია ადამიანი გასცილდეს თანამედროვე მორალსა და შეხედულებათ, რომ მისთვის აშკარა იყოს ზეინანის გმირობა, მისი თავგანწირულება, სიმძლავრე მისი ერთად ერთის ოცნების — ერის განთავისუფლების სურვილისა. კიბა აბაშიძის აზრით, ზეინანმა შესძლო ყოველდღიური მორალის უარყოფა და თავის უბედურებაზე აღაშენა ტაძარი ერის ბედნიერებისა. ზეინანი გმირია, წაინდა ადამიანი და ამიტომ მისი აღიარება დამნაშავედ ყოვლად შეუწყნარებელი იქნება -- დასძინა კიბა აბაშიძემ.

მეორე დამკველმა გრ. რობაქიძემ ერთხელ კიდევ დაარწმუნა, რომ იგი ტრიბუნია. დაე, მისი შვევრმეტყველება მეხად მოველინოს იმ „ქართველთ“, ვინც დედინაცვლურად ეპყრობა ჩვენს ენას და სიტყვით, საქმით, ნებისთა და უნებლიეთ ძირს უთხრის მას!

მთელი თავისი სიტყვა რობაქიძემ მოანდომა იმ აზრს მტკიცებას, რომ სამშობლოს მნიშვნელობა დიდი, განუზომელია ის გავლენა, რომელსაც ახდენს ადამიანზე ყოველივე შრომითი. რობაქიძის აზრით, ყოველივე არსი, თავის სამშობლოს მოშორებულთ, ჰკარგავს თავის არსებობის აზრს. ასეთი ადამიანია ზეინანი, რომლისთვისაც სამშობლო — ყოველივე და პირადი ბედნიერება, ნაცნობნი, ნათესავნი — არაფერი. სამშობლოს სწორავს ზეინანი თავის სხეულის სიწმინდეს, თავის პატრიონებს, თავის ნაკნობა-ნათესავებს. ზეინანი ვერ შესძლებს ამ მსხვერპლს და ამ მხრივ ზეინანი შე-ადამიანია. „ისტორიამ უკვე გაამართლა ზეინანი, და მას თქვენნი გამართება აღარ

სკირია!“ დაასრულა თავისი სიტყვა რობაქიძემ.

ლამაზი იყო აბაშიძისა და რობაქიძის სიტყვები, მაგრამ ვერც პირველმა, ვერც მეორემ შესძლო ლამაზიძის-მიერ წამოყენებულ ბრალდებათა დარღვევა.

ხანგრძლივ თათბარის შემდეგ ნაფიკმა მსაჯულებმა დამნაშავედ სცნეს ზეინანი და ოთარ-ბეგი.

ვასო აბაშიძე,

ჩვენი სცენის დამსახურებული და უნიკატური მსახიობი, გასულ სეზონში ვადამუცოდბა, რის გამო თვის დროზე ვერ გამოძრა ჩვეულებრივი საბუნების წარმოდგენა. შაბათს, 24 აპრილს მის საბუნების წარმოდგენა იქნება „გაქალაქებული აზარი“, იმდღა, ქართული საზოგადოება ჩვეულებრივს ხალხით დასვსება საყვარელი ნს-ხიობის სასარგებლო წარმოდგენას.

ბუბრის საღმრთელი

ვოლ. 1 მოქ. რუსულ. ნათარგმნ. დ. აწყურელის მიერ (დასასრული. იხ. „თ. და ცხოვ.“ № 15)

იზიმი და ბელკინ

ბელკინ. (მივარდებს მარკელს) ბიძაჩემო, საყვარელო ძია, გამარჯობა! (სურს მოყვანას) **მარ.** არა, ყმაწვილო კაცო, ჯერ თქვენი პიროვნების მოწმობა მიჩვენეთ!

ბელ. ოო, თუ კი ჩემს პატროსან სიტყვას არ ვრწმუნებთ, — დიდის სიამაღვნებით, ინიბეთ! (ასღებს ჰაზხორტს)

მარ. (გითხულებს) „პეტრ პეტროვიჩ ბელკინ, მდივანი, დაბადებიდან 23 წლია, მაღალ ტანისა“ (უყურებს); „თმები შავი“ — სწორა, „თვალეები ქრელი“ — სწორა. „პირისხე სუფთა“ — მართალია, „განსაკუთრებითი ნიშნები არა აქვს-რა“ მგონია ასე, გარედან კი არა გეტყობა-რა და სხვა არ ვიცი... მუშასა-დავე ეს შენა ხარ. გამარჯობა, გამარჯობა, ჩემო დისწული, მოდი ერთი გადაგვივო! (ჭეცნიას) „პატივცემი, რომ ამ რიგად დაგვივო.

ბელ. რა ვუკუთ, ბიძაჩემო, გასაკვირველი არ არის, რომ თქვენ იქვე გქონდეთ, რა-

დგანაც, როცა თქვენ წამოხვედით, მე მაშინ ერთი ბეწო ვიყავი.

მარ. ჰო, ჰო, ჩემო დისწულო, მას აქედ ბევრმა წყალმა ჩაიარა.. მაგრამ შენ ეს მითხარი, აქ რა საქმეზე მოხვედი? ან და ამ ფანჯრიდან რამ გადმოგახტუნა?

ბელ. მამ სხვანაირად როგორ მოვქცეულყავ, ბიძაჩემო? ვკითხავ მეგზოებს: „აქ ცხოვრობს მარკელ სავიჩი?“—ცხოვრებით აქა ცხოვრობს, მაგრამ თქვენნი იქ შესვლა-კი არ შეიძლება, „აქრძალულიაო“. „ვიინ აქრძალი მეთქი?“—სახლის პატრონმა, ქისკარს ღრღული გაუბგლო და კეტებით გამაპვრებინაო!—„მარკრად მოახდინა ეგ საქმე მეთქი?..“ მე რა ვიცო! „შენ თუ არ იცი, მე კი ვიცი, რომ ბიძას მინც ვნახავ, სადა სდგას მეთქი?“—ავერ ეს იმის ფანჯრებიო. მე შემოვხედე და დაგინახეთ, რომ თქვენ აქ ბოლთასა სცემთ, მაშინათვე გიცანით იმ სურათით, რომელიც დედაჩემსა აქვს. ვაფიქრე, თუ კარ-ეზოდან არ შეიძლება, ეს ფანჯარა ხომ აქ არის მეთქი და, როგორც თქვენი ბედნიერი თვალი ხედავს, მე თქვენს წინაშე გახლავარ.

მარ. ყოჩაღ, ყოჩაღ, ჩემო დისწულო! ძალიან, ძალიან გეგვარ ჩემ დას! აბა ახლა მითხარი, აქ რამ მოგიყვანა?

ბელ. ეჰ, ბიძაჩემო, ეგ ძალიან გრძელი ამბავია და ამასთან მოსაწყენიც.

მარ. მაინც?

ბელ. აი, ბიძაჩემო რაზია საქმე: ერთ დღეს შეენიშნე ჩვენს ქალაქში ერთი მშვენიერი, ლამაზი ქალი, ისეთი კარგი, რომ ნენთ აუწყრელი; ერთი სიტყვით ვისაც უნდა ანგელოზზე რაიმე წარმოდგენა ჰქონდეს—ის ქალი უნდა ნახოს. ვნახე ეს ქალ-ანგელოზი და კვიცილად დავიბინე... მომეწონა, ისე მომეწონა რომ იმის სახის მეტს სხვა აღარა მახსოვდა რა ქვეყნიერობაზე... ერთხელ გავუარე გვერდზე—არ მიუყრებს, გავუარე მეორედ—არ მიუყრებს... მერე ეს მარკენა თვალი ჩავეუარ—არ მოქმედობს... ამ საქციელმაც რომ არ გასტრა, ავდღე, უტებ ხათქანი გავაღინე, დავეცი იმის ფეხქვეშ. ახლა-კი, რასაკვირველია, ძალა-უნებურად უნდა მოეხედნა ჩემსკენ... მოეწონა ჩემი საქციელი, თუ სხვა მიზეზი იყო, გამომელოაპარაკა.

მარ. გამ აგელაპარაკა?

ბელ. დიახ, ბიძაჩემო. არც საკვირველია, საშინლად მოქმედობს ქალეზზე, თუ ზით ფეხქვეშ უვარდებიან.

მარ. მეჩე, მერე რა გითხრა?

ბელ. იმან მითხრა... ჰმ... ასე სიქვა... ჰმ... „რა დათვია, ტანისამოსი სულ მთლად გამისვარაო“. მხოლოდ თქვენ, ბიძაჩემო, ნუ კი იფიქრებთ, ვითომც გაველანძღე: პირიქით, ეს სიტყვები ისე მშვენიერად და მოხდენილად წარმოსთქვა, რომ მეტი არ შეიძლება.

მარ. მერე რაღა ტალახში ჩავარდი, მშრალი ადგილი ვვლარსად გამონახე?

ბელ. ეჰ, ბიძაჩემო, ჩვენს ქალაქში ეს მოვლენა ჩვეულებრივია... აი ამას წინად გავხეთში წაიკითხავდით: ერთ მოედანზე ძალღი ჩახიჩოა წუმბეზო... ჰო, იმას ვამბობდი, ყური დამიგდეთ მერე რა მოხდა... რაზედ შევდქვი?

მარ. „რა დათვიაო“!

ბელ. დიახ, დიახ! აი ამის წემდგე დაიწყო კიდეც ჩვენ შორის მისვლა-მოსვლა... მერე, როგორც მოსალოდნელი იყო, მე ის შემიყვარდა, იმას მე და ერთ მშვენიერ დღეს... ტყაპ—მეთქი და ისევე ჩავეარი ფეხ-ქვეშ, მხოლოდ მაშინ ტალახში-კი აღარ, ღმერთმა დამიფაროს. „გამაბედნიერეთ, მოდით გამომყვიეთ ცოლად, გადავიწეროთ ჯვარი და ზღენიერად ვიცხოვროთ მეთქი!“ რაღა თქმა უნდა, თანხმობა მაშინადვე მივიღე, იმის დედას ჩვენი ცოლქმრობის წინააღმდეგი არა ჰქონდა-რა, თუმცა უცაბედად ტელეგრაზით დაიბარა თავის დედად აქ პიტერში. როცა მემშვიდობებოდა, დამპირდა წერილს ხშირად მოვწერო და ჩემს საცხოვრებელ ბინასაც შეგატყობინებო, მაგრამ ავერ ორმა თვემ გაიარა მას აქედ და ჯერაც იმისი არა ვიცი-რა. ვითმინე, ვითმინე და როდესაც მოთმინების ძაფი გაწყდა, 24 დღით დავეთხოვე უფროსს, დავკარი ფეხი და აქ კი ამოვეყავ თავი იმის სახიხავად. ახლა თქვენ ხელთა ვარ, ბიძაჩემო, თქვენ უნდა დამეხმაროთ, თქვენ გამოცდილი ბძანდებით და უნდა მსაწავლოთ, სად და როგორ ვაზოვნო ის ქალი?

მარ. არა, ჩემო საყვარელო დისწულო, მართალია ჩვენს პეტერბურგში ბევრს საკვირველს რასმეს შეხედები, მაგრამ მაგნიარი

საწყობი-კი ჯერ არ დაარსებულა. რომ მიხვი-
დე იქ და რომელი ქალიც გინდა, ის გამო-
ძებნო, ისევ შენ თითონ თუ შეეცდები რო-
გორმე.

ბელ. რა გაეწყობა! რალა თქმა უნდა,
ისევ მე უნდა ვიწვავო, ვიტანჯო და გამოე-
ძებნო საღმე. უამისობა არ შეიძლება, ბევრი
ტანჯვა გამოვიარე იმის გულსაათვის, ბევრი
უძილობა, ბევრი შიმშილი, წყურვილი, უ-
ამოვნება, შიში, უძილობა, ფიქრი, მაგრამ კი-
დევაც სიამოვნებით ავიტან ყველა ამას, ოღონდ
ერთი თვალი კიდევ გადამაღლებინა! ოხ, ბიძა-
ჩემო, რომ იცოდეთ, როგორ დავიღალე და
ძალიან მეძინება, კიდევაც, თუ შეიძლებოდა
პატარა ხანს ნება მომეცით საღმე წამოვწევი,
თორემ ცუდად ვგრძნობ თავს.

მარ. მანდ წამოწევი და რამდენიც გინდა
იძინე, მე მაინც ძილი ვამიკრთა.

ბელ. გმადლობ, ბიძაჩემო. (წამოწევა
სწრაფად)

მარ. მოდი არაყს მაინც გადავიკრამ (მივა,
გამოიღებს შავიდან არაყს) აბა, დისწულო. შენ
კი არ შეეცეხლამ.

ბელ. არა, ბიძაჩემო, არ ვეწყობი, გმად-
ლობთ!

მარ. (თითონ გადაჭრავს) სულელი ჰყო-
ფილხარ, გემოვნება არა გქონია! იქნება არც
თუთუნს ეწყობი? (ბელაინი ხერხინჯს) რაო?...
ჰა? დაიძინე? დაიძინე, დაიძინე; რალა თქმა უნ-
და დაიღლებოდი, ორი კვირა გზაში მოუსვენ-
რად ყოფნა, მართლა რომ მოსაწყენი და მო-
საბებრებელია... ეჰ, ერთიც გადავიკრა და გა-
ვიხელო რა ამბავია. (გადაჭრავს; კადის კარში,
სცენა ჰატარა ხანს ცაღიერა, სცენის გარდაშენი ის-
მის ვერაქვას სიმღერა)

ბელ. ფუ, დასწყველოთ ღმერთმა, არც
აქ მისვენებენ, ვინ ოხერია ამ შუალამისას რომ
უკრავს; ეს-ეს იყო გემრიელად ჩამოვლიმა და
ისევ გამომაფხოზღეს. საქმე ის არის, ვერც
სიხოვ, ვაჩუმიდენ... ეჰ, ბიძაჩემო, შენც ვითომ
ოთახი დავიჭირავებია. (ეურს უგდებს) ბიქოს!
რა კარგად უკრავს! (წამოიწევის) რა ვქნა, ეს ჩე-
მი საყვარელი ვალსია, რომელსაც ყოველთვის
ჩემი საცოლე უკრავდა ხოლმე... ნუ თუ სიზ-
მარში ვარ, ან მელანდებ?... (ეურს უგდებს)
ღმერთო ჩემო, ის არის ის, ეს იმის ჰანგია!

დავიჯერო ასეთი მიმგზავსება იქნება?... არა,
ის არის, ის!.. აღარ შემიძლიან... საღ არის...
მე ის უნდა ვნახო!.. ძია, ძია! ბიძაჩემო, საღ
არის? (დარბის ოთახში, მარკველ შემოვარდება)

V

იზიზი და მარკველ

მარ. რა იყო, რა გაღრიაღებს, ცუდი
სიზმარი ხომ არა ნახე?

ბელ. (მოვარდება) ღვთის გულისათვის მი-
თხარით, ვინ არის?

მარ. (გაგვირგვინავს) ე. ი. როგორ თუ ვინ?
ბიძაშენი ვარ, მარკველ. ველარ მიცან ნამძინა-
რეშა?

ბელ. არა, ბიძაჩემო, ხუმრობის დრო არ
არის, მე იმას გვითხავთ, ვინ არის ასე საუც-
ხოვოდ რომ უკრავს?

მარ. (იქით) ხომ არ გაგიცდა! ეს ჩემი სა-
სტუმროს პატრონის ქალიშვილია, ძალიან
მშვენიერად უკრავს და ამასთან ღამაშისცა.

ბელ. ღამაშიც? სწორედ ის არის, ის! სა-
ხელი მითხარით იმისი, სახელი!

მარ. ვერა.

ბელ. ვერა ნიკოლაევის ასული, არა?

მარ. არა კი, არა, ჰო, სწორედ ვერა ნი-
კოლაევის ასულია.

ბელ. ვერა ჰუჩკოვისა?

მარ. ჰო, ჰუჩკოვისა, რა საქმე გააქირე,
რა მოგივიდა?

ბელ. ოო, ღმერთო ჩემო, სჩანს ბედი
ჩემსკენაა, ეს ის არის, მე ის ვიპოვე! საღ
არის! მე მსურს მოვეხვიო, გადავიკონო, გულ-
ში ჩავიკრა, ჩემო საყვარელო, შენ აქა ხარ,
ჩემთან მოსიხარა? (გაეჭვება კარებისაკენ, სწაღ
შეეფუთება მარჯვნივ, გადაეხედება, ატრიალებს და ძაღ-
ვს ჰგონის) ჩემო სიხარული, ჩემო სიცოცხ-
ლე, ძლივს გიპოვე.

VI

იზიზი და პუჩკოვისა

პუჩ. (შეშინებული) ღმერთო ჩემო, მარ-
კველ სავი, რას შვრებით, გაგიყდით? გამიშ-
ვით; მე თქვენ გეუბნებით! ფუ! სულელი,
გვერდები სულ მთლად დამამტრია. (ამ სი-
ტუეებს თითქმის ერთ დრას ამბობს ბელაინის
უკანასკნელ სიტუებთან, რადესაც ის ატრიალებს)
ბელ. (ერთად (ანთავისუფლებს) ეს ვინ არის?
პუჩ.) ერთად ეს ვილა ოხერია?

პუჩ. ღმერთო ჩემო, უცხო კაცი. მარკელ სავიჩი, ეს არის თქვენი დისწული? ეს ვილაც მხეცია, თქვენი ქირიმი, ადამიანებს ეტანება... და მერე მე ამას მოვიტომენ ჩემს სახლში!.. არა, უკაცრავად, ამას კი აღარ მოველოდი, რომ ამ სიბერის დროს ასე შემარცხვნიდით: როგორ გაჩნდი აქ, რას გაჩუმიდი, მიპასუხე, საიდან გაჩნდი მეთქი!

ბელ. სრულიად უბრალოდ... აი ამ ფანჯრიდან!..

პუჩ. ერთი ამას უყურეთ, როგორ დამწვიდებულნი ამოხვან ფანჯრიდანაო, თითქოს ეს ასე უნდა მომხდარიყო და არაფერიაო. მერე იცით, რომ ეგ ქურდობაა, მაგრამ ქურდობა რა სათქმელია ამ საქციელთან... თქვენ, ყმაწვილო კაცო, უსცინიდიხო ყოფილხართ და ამიტომ გათხოვთ საიდანაც მოპრძანდით— იმ გზით გაემგზავროთ.

ბელ. როგორ, მაგდებთ?

პუჩ. არაფრის გაგონება არ მინდა. იცით თქვენი ბარგი-ბარხანა და ათ წამში თქვენი ხსენება აქ აღარ იყოს. (მარკელს) მე და თქვენ-კი, ბატონო, შემდეგ მოვილაპარაკოთ... ასე, ათ წამში თქვენი ხსენება აქ აღარ იყოს! (გადასი)

ბელ. ახლა რაღა ექნა, ბიძა ჩემო?

მარ. არ ვიცი, ძმაო, მე ამეგებისა არა ვიცი რა.

ბელ. როგორ? განა იმისთვის მოვეჭქარებოდი, რომ აქედან ასე უნუგეშოდ დებებუნდე და ჩემი სიცოცხლე არა ენახო? ბიძაჩემო, ახლა ყველაფერი თქვენგანაა დამოკიდებული, მიშველეთ, დამეხმარეთ!

მარ. მერე, მე რა შემიძლიან?

ბელ. შენი ქირიმი, ბიძაჩემო, წაბრძანდით და აქ დაუძახეთ ჩემს ვეროჩკას, ერთი მოველაპარაკოთ და მერე ისეთი დღე დაეყენო იმის დედას, რომ საცა თავისას ამოხდეს იქაც უწინ ჩემი სოქვას. გასწით, გასწით, ახლავ დაუძახეთ, ჩქარა!

მარ. კარგი, რა გეწყობა. (გადასი)

ბელ. რაც იქნება—იქნეს, ერთი კი თვალი მოაკრა ჩემს ვეროჩკას და ბებერმა რამდენიც უნდა იყბედოს, მე იმას ყურს არ ვუვლებ.

VII

იზინივე და ვეროჩკა

მარ. აბა, შეხედე, ვეროჩკა, ეს ვინ არის?

ვერ. პეტია!

ბელ. ვეროჩკა! (ესხვევან ერთმანეთს)

მარ. ერიბა, ესენი აღარა ხუმრობენ!

ვერ. არა გრცხვნიან, აქ როგორ გაჩნდი? რატომ წერილზე პასუხს არ მწერდი? მეგონა, დავაიწყული კიდევამეთქი.

ბელ. რას ამბობ, ჩემო მშვენიერო, განა შენი დავიწყება შეიძლება? ღმერთმა დაიფაროს! მე კი არა და შენზე კი სწორედ მაგას ვფიქრობდი: იმისთვის რომ არც ერთი წერილის პასუხი არ მოიწერე.

ვერ. როგორ თუ არც ერთის! ოთხი წერილი მოგწერე და შენ-კი არც ერთის პასუხი არ მაღირსე.

ბელ. არც ერთიც არ მიმიღია. საკვირველია, მერე შენ თითონ ადგებდი წერილებს ყუთში?

ბერ. არა, ბიქს ვგზავნიდი ხოლმე. აი ახლა კი მიგხვდი, უთუოდ დედაჩემი ართმედა წერილებს; სწორედ, სწორედ იმის ბრალია.

ბელ. კარგი, რაც იყო—მორჩა; ახლა, ჩემო ვეროჩკა, აქედან უნდა გავიქცეთ.

ვერ. გავიქცეთ? მერე საით?

ბელ. ეგ სულ ერთია! მსოკოვში, ინდოეთში, თუნდ ზედ მოვარეს მოვექცეთ, მხოლოდ გაქცევა კი აუცილებლად საქირაო. დედაშენმა აქედან გამაგლო. მაშ მივდივართ ჯვარის დასაწერად, ახლოვ, ამ წუთშივე!

ვერ. ოხ, რა სასიამოვნო იქნება! მივრბივართ პეტია, მივრბივართ!

ბელ. (იღებს ჩემოდანს) ნუღარ დავკარგავთ ძვირფას დროს და დავეშურნეთ.

მარ. ყმაწვილო, ჯვარის დასაწერად მილიხართ და ჩემოდანი რაღად გინდა?

ბელ. როგორ თუ რად? საცოლო ილღიის ქვეშ და ჩემოდანი ხელში ე. ი. ფუ: სწორედ უკუღმა უნდა მეთქვა, მაგრამ სულ ერთია. აბა ჩქარა, თორემ დედა ხელს შეგვიშლის, ერთი საათის შემდეგ აქ გავჩნდებით ჯვარდაწერილებში. აბა, მივდივართ! (მაღიან, კარგეში შესვლა) ჰუჩინსი)

VIII

იზინივე და პუჩინისა

პუჩ. ეს რა ამბავია? ვეროჩკა, შენ როგორ გაბედე უცხო კაცთან ყოფნა, ან აქ როგორ გაჩნდი?

ვერ. მე, დედა ჩემო...

პუჩ. ხმა! ნუ მიპასუხებ!.. საით მიბრძანდებიო, მე თქვენა გკითხავო?

ვერ. (ერთად) მარკელ სავიჩ, დაგვეხმარეთ! ბიძაჩემო, დაგვეხმარეთ!

მარ. გამიჩინეთ რაღა თქვენც საქმე.

პუჩ. მიპასუხებ თუ არა, შე უსირცხვილო, მითხარ მეტი, ვის გადახვეყნებარ მგ უცხო კაცს?

ვერ. ეს, დედაჩემო, უცხო არ არის... მე ამას დიდი ხანია ვიცნობ.

პუჩ. სუ, ვაჟო! ვინ არის მეტი?

ბელ. (ერთად) ბიძია, უთხარათ, ყველავერ. (ერთად) ფერი.

მარ. ეჰ, რა გაეწყობა! ღმერთო მშვიდობით გადამარჩინე ამ დედაკაცის რისხვას!.. მეერა კუზმინიშნა, მე ახლავ ყველაფერს ავიხსნით. მხოლოდ თქვენ დაწყნარდით, დაბრძანდით და ყველაფერს ნათლად შევატყობინებთ.

პუჩ. მე ასეც არა მიჰირს-რა; ბრძანეთ, ბრძანეთ ერთი ენახო, რას წამოაოშავთ?

მარ. (ბეჟაის და ვერსიკას) თქვენ ცოტა იქით მიბრძანდით პატარა ხანს.

პუჩ. არა, უკაცრავად, მე მაგის ნებას არ მივცემ, რომ ეგენი ერთად იყვნენ. (ვერსიკას თავისკენ წაიყვანს) სთქვით ახლა, ყურს გვიდებთ.

მარ. მეერა კუზმინიშნა, ჩემო საყვარელო არსებო, თქვენც რომ ყოფილხართ რდესმე დანიშნული, ამისთვის თქვენ თვითონ იცით რა ძნელია სიციხლელ მარტოხელა ადამიანისათვის. ყოველი სულიერი ცდილობს, საბოლოო ცემოს და ამისათვის...

პუჩ. (იქით) აცა, თუ ხელი არ მთხოვოს.

მარ. ამისათვის, ჩემო საყვარელო არსებო, ნება მიბოძეთ... ესე იგი, მე უნდა გთხოვოთ... მე უნდა გთხოვოთ ხელი...

პუჩ. არ მოვტყუვდი, მე დიდი ხანია ვატყობ, რომ ამას საშინლად ვუყვარვარ.

მარ. გთხოვთ მომცეთ...

პუჩ. (კონტრასს) თქვენ არ დამცინით და მართალს ჩეუბნებთ?

მარ. ღმერთს გვედებოთ, სრულს ქეშმა-რიტებას.

პუჩ. მე თანახმა ვარ. (ვერსიკა და ბელა კინ ერთმანეთს კოცნას უგზავნიან)

მარ. თანახმა ხართ?... ნუ თუქ.. სწორედ გასაკვირველია, მაშ დავკარით ხელი, საყვარელო არსებო!

პუჩ. (დაკრავს ხელს) რატომ არა მკოცნით? **მარ.** ერთპა! ამას კი აღარ მოველოდი; ნამდვილად ცხვრის მომაკვნიტს ეს ოჯახ-დაქცეული. (იშის) მოლით ჩემო...

პუჩ. (მოვარდებს და მკრავდ კოცნის) საყვარელო მარკელ! მარკოშა! ამას იქით შენც მაკრას მაგივრად მაერკა დამიძახე. დანიშნულები ხომ სუყველთვის შენოპით ელაპარაკებოან ერთმანეთს!

მარ. (გაჟვრეუული) დანიშნულებიო?

პუჩ. რას ვაგიკვირდ? ახლა არ იყო ხელი მთხოვე?

მარ. (იქით) რას მიპქარავს, რა ექნა! (იშის) მეერა კუზმინიშნა, განა ჩემთვის გთხოვდით ხელს, აი ამ ყმაწვილ კაცს...

პუჩ. მარკელ, გეყოფათ მაგდენი სისაცილობა. ეს ყმაწვილი კაცი მე შემიბრძანებ?

მარ. (მთომინებლად გამოსული) დამათვეზინე, დაგწყველოს ღმერთმა! ამ ზაფხულს ჩემმა დისწულმა გაიკნო თქვენი ქალი ვეროქკა ვორონეჟში, როდესაც იქ იყო სტუმრად; მოეწონა, ხელი სთხოვა და ახლა განგებ იმისთვის მოვიდა, რომ თქვენ პირისპირ მოგელაპარაკოთ ამ საქმეზე და თქვენგანაც ლოცვა-კურთხევა მიიღოს... მაგრამ რაკი ეს ამისთანა საქმეში გამოუტყდელია, და ძალიანაც მორცხვობს, ამისათვის მე მომანდო ეს საქმე... ახლა მიხვდით, თუ კიდევ ვერა?

პუჩ. ვაიმე, თავი როგორ შევირცხვინე? მიშველეთ, მიშველეთ გული მიმდის! (ჩაეცქება სჯარსკელში, ამ დროს დანიშნულება ერთმანეთს კოცნის)

პუჩ. (დაინახავს და წამოხტება) თქვენ ნება არ გაქვთ ჩემ ქალს აკოცოთ! ვაიმე მიშველეთ! (ისევე ჩაეცქება, ისინიც ისევე იმეორებენ კოცნას, ზუჟკინისა ისევე წამოხტება) მე არ გთხოვართა, ნება არა გაქვთ მეტი კოცნისა? თქვე უსირცხვილებო! მაშ მაგასა სწერადდით რაღა, ქალბატონო, იმ საარშიყო წერილებს? ეჰ, მოვტყუვდი, მოვტყუვდი მე ბებერი. ეტყობა ძალიან უყვარს, რომ ამის გულისთვის ამ სიმორზე მოსულა. ეჰ, რა გაეწყობა, მე ჩემი ქალის ბედნიერებას არ გადაველოებები. თუ ვეროქკას უყვარს, მეტი ღონე არ არის, უნდა დაველოცო. ვეროქკა, გყვარს ეგ ყმაწვილი?

ვერ. უჰ, ძალიან, დედაჩემო, ღამის დავახრჩო.

პუჩ. შენა? შენც ისე გიყვარ?

ბელ. უპ, ისე ძალიან, რომ ლაშის ვადეცლაპო.

პუჩ. რა გაეწყობა, მე თანახმა ვარ; ახლა შეგიძლიანთ აუკოთ! (ღაწაწულაბი ერთმანეთს კეჭეჭან)

პუჩ. მარკელ სავიჩ, მოდი თ მოვილოცეთ ქალის გათხოვება და მაკოცეთ.

მარ. ამ შეჩვენებულს, რა უდროოთ აქშალა საღერდელი. (უგვლოთ კოცნის, ზუჩკინისა დიდის გრძნობით ეგერება და ჰკოცნის)

(შარდა) დ. აწყურელი

სათეატრო ამბები

◆ იზსენის პაიას „ბრანდი“ ითარგმნება ქართულად მ. ტაბიძის-მიერ.

◆ ივ. ჩავჭანდიძემ დასწერა პიესა „ყრუ სოფელში“, სამს მოკ. იმერელ-გლეხთა ცხოვრებიდან.

◆ ზეინაზის მართლ განსაზრთულან მოხდება ქუთაისში, ქ. აბაშიძისა, გრ. რომაძიძისა და შალვა მესხიშვილის მოახოვნელიებით.

◆ ქართულ თეატრში ქართ. მსახიობთა ამხანაგობის-მიერ ხუთშაბათს, 22 აპრილს ნინო ჩხვიძის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება „ღალატა“.

◆ შობათს, 24 აპრ. ვასილ ანაშიძის საძურე-ფისილდ — გაავტოებელი აზნაურა“.

◆ კვირას, 25 აპრ., ნ. ჩხვიძის მონაწილეობით „სტუდენტის სიყვარული“ (დენი ჩვენის ცხოვრებისა).

◆ მსასილბ ზ. ვლუჯანოვის თეძილი. 2 მისის მაგიერ, ბულიშაშას, 6 მაისს გაიშართება.

◆ სიბრთნა წერაკიბის ბამე. სახ. სასარგებლოთ გაიშართება კვირას, 2 მისს მუშტილის ბალში.

◆ ფრანგული წარმდგენა. თბილ. გუბერ. ნებართვით კნ. ე. ი. ჯამბაკურ-არბელიანისა 1 მაისს, ქართ. თეატრში გამართავ ფრანგულ წარმოდგენას მამადევაიის სკოლისა და მოსკოვის სტუ. ქართ. „სათვისტომოს“ დასახმარებლად.

◆ მარტვის დრამატული დასის წარმოდგენები დიწყება სახაზინო თეატრში 19 აპრილიდნ.

◆ თ. ი. შალვაძის ნეყნისთევი 20 წელიწადი უსრულდება, რაც სათაბერო დასში მოღვეუბს.

◆ „შინჯული“ — ს წარმოსდგენად თავკომოდებით ეშაბდნიან მოსკოვის „Малый театр“-ში. პიესას შიგა და შიგ ამოკლებენ, ახალი დეკორაციები და ჩატელობა მომზადებლი; „ბატის“ ჩატელები იარ ფუტს იწონის, დანარჩენ „ფრთხანთა“ ნახევარ ფუთიდან ფუთხანებამდე. მიუხედავთ იმისა, რომ ფრანგულად სიზოლოიური გლფერი აქვს მიტეული პიესას, რუსულად უფრო რეალურად სწავნენ. მსახიობთ საოცრად აქვთ შეთვისებული ფრთხანთა თვისება — ხასიით, მოძრაობა, მიმოხერა და სხ.

ვ. ალ-მესხიშვილის გასტროლები.

თბილისს ქართული დრამატული დასის მსახიობთა ამხანაგობის მიერ პროვიციებში გამართულ წარმოდგენებში ანგარიში.

ამხანაგობა შესდგებოდა შემდეგ მსახიობთაიან: მ. მღვანი, ნ. როინელი, ა. შოთაძე, კ. მესხი, ი. ხარდალიშვილი, ნ. გვარამე, ვ. მატრამე. ი. კვიციანი, კ. ანდრონიკაშვილი, ვ. ურუშაძე, და მ. გერული. ამხანაგობამ მოიწვია ვლ. მესხიშვილი 15 წარმოდგენაში მონაწილეობის მიხალებად 500 მანააღ და გზის ხარჯიკ ამხანაგობამ იკისრა. რადგანაც ზოგიერთ ადვილას სთხოვეს ამხანაგობის ზედ მეტი წარმოდგენების გაშართვა, ამიტომ დასმა დასდგა 20 წარმოდგენა. ამხანაგობამ დაიწყო მოგზაურობა 10 მარტს და დაამთავრა 9 აპრლს, ასე რომ სრულს ერთ თვეს გასტანა.

ყვირილაში	1 წარმოდგ.	218 მან.
ქიათურაში	3 „ —	475 „ 10 კ.
ქუთაისში	4 „ —	1194 „ 80 „
სამტრედიაში	2 „ —	339 „ — „
ფოთში	3 „ —	701 „ 30 „
ბათუმში	3 „ —	736 „ 40 „
სოხუმში	3 „ —	516 „ 80 „
ხონში	1 „ —	143 „ 60 „

სულ 4325 მან.
 მთელი ხარჯი — 2126 მან. 14 კ.
 ვლ. მესხიშვილს 20 წარმოდგ. 750 „ — „
 „ „ ბენეფისიდან 112 „ 30 „

მთელს ამხანაგობას დარჩა 1306 მ. 56 კ.
 თითო წევრს ამხანაგობისას ერგო 1:0 მანაამდე.

სომეხთა მწერლები

ალექსანდრე წატურიანი დ. 1870 წ.

საქათაქმ. პირველად მისი სთარგმნი ლექსი შილდერედან — „ბავშვი აკვანში“, დაიბეჭდა 1886 წ. მას შემდეგ სწერდა სხვა-და-სხვა დროკამოშეებითა გამოცემებში. მისი ნაწერების კრებული სამ ტომად და გამოცემული, რომელთაგან უახანესელი „კაღმის სუმიბანის“ შეიცავს ზაწყა, სტირულ მსუბუქ ლექსებს.

ს. წ — ნი აგრედვე ცნობილია როგორც რუსული ავტორების მთარგმნელი: ტურგენიევი, ზუკოვინისა და სხვ. გამოცემული აქვს არი მშეხიბლი ტომი თარგმნებისა. ს. წ — მ, თუი ვეკელაქსიანისათა, რუსულად გადათარგმნა გაბრულ სულეიანის „პეტი“. მისი ლექსები გადათარგმნილია რუსულად და რამდენიმე ქართულადც. ს. წ. ერთის მხრით რომ გესიანად დასცივის ადამიანთა არა-ადამიანების, მეორე მხრით მოსოქავს ჩავრულთა და ტვირთ მოსოქავთ ბედს, თან სხუტეშებს — იმედს ნუ დაკარგავ უკითხის მერმასისოვისა, და მოწყობებს ბრწყინებულ მომავლისაკენ. ს. წ — ის თოველი ლექსი გრძნობითაა გამსჭვალული, მთლიან, სრული და დრმა მთარგმნილების მომდენი.

სომხის მადლიერი სსოვადლება მოსოქავში ამ თვის 2:3 აბრიდეს უხდის დეკსისწულს. 4. ვ-ნი

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი

სამანუებაკტურო ამხანაგობა

ნაზაროვისა და ოჭიევისა

ერევნის მოედანზე, ქალაქის გამგეობის დარბაზის ქვეშ.

ყაუკულდე მონადით აზრეშუმის, მატყლის,

ტილოზს და ბაშბეულის დიდ ძალი საქანელი

◆◆ უკანასკნელი მოღიხა ◆◆

ამხანაგობა პეტეფულ საზოგადოების ყურდღუნს მიძღვეს საქონლის ღირსეზსა და
ღოღუნის არ ყოველ სიიაფზე ◆ სყიდვა შეუგაჭრებლად 24—3

1910 წლის 18 აპრილიდან ქ. ცვილისში გაზღვის

საზლიტეო, სამეცნიერო და სლავოტურტორო

ყოველკვირული გაყვითი

„მოღეზაურნი“

მონაწილეობას მიიღებენ: ბ. ახოსპირელი, ბესოშვილი, გრ. გიორგაძე, ნ. გლიავა, ვიქტორი, თურდოსპირელი, პ. ირეჟელი, რ. კალაძე, კ. კანდელაკი, ლალიონი, ვ. მალაქიაშვილი, რ. ლეჩხუმელი, ნატო. მ. სხვა-ველი, გ. ქუჩიშვილი, ყარიბი, ხ. შაუმანი, შვარცი, კ. ჯაფარიძე და სხ.

გაზეთის ფასი — ერთი წლით — 5 მან. ნახევარი წლით — 3 მან. ერთი თვით — 1 მან. შუაში. ცალკე ნომერი ორი შაური. ხელის მოწერა შეიძლება აგრეთვე რამდენიმე ნომერზე, ორ-ორი შაურის ანგარიშით, არს საკლები სუიისა.

დრთებით ხელის მოწერა მიიღებს მ. პილაძის სტამბის განტორამი — ვლიამინთავის ქ. სას. № 5

ფოსტის აღრები: Тифлис, Редакция „Могзаური“ Соломону Евстафьевичу Телия. (Тшпо. Килაძე)

რედაქტორ-გამომცემელი კ. თ. ზვალაძე. ☺

ქართული 1910 თ. 1 ა. ც. რ. 1

ქართველ მახიობთა ამხანაგობის მიერ

წარმოდგენილი იქნება

სუთშაასი, 22 აპრილი, **ნ. ჩხეიძის** მონაწილეობით
ლ ა ლ ა ტ ი ის. გ. 5 მ. 4. სუქპრონაგლისა
თარ. გ. ყიუნიამისა

შაასი, 24 აპრილი, **ვ. აბაშიძის** სახეივანოდ
გამოსტრავული ახნაური კომ. 4 მთ. თარ. 5
ჩამბიამისა

კვირას, 25 აპრილი, **ნ. ჩხეიძის** მონაწილეობით
დღენი გვანი სსოვრებისა კომ. 4 მთ. თარ. 5
ანგურისა დასაწყისი საღ. 8 ს. ◆ ფასები ჩვეულებრივია.
რეკლამა გ. გონი

დროება ყოველდღეურა (საზოლ.-სალიტ. გაზ. წლიურად 8 მ. 50 კ. 1/2 წლ. 4 მ. 80 კ. თითო № 5 კ. თარ. გ. 5. ა. ავლაძე

გვანი გაგაში ყოველდღეური საზოლ.-სალიტ. გაზეთი, წლიურად 7 მ. 1/2 წლ. 4 მ. თითო № 5 კ. თარ. გ. 5. ც. ც. ც. ც. ც.

НОВАЯ РЫБЬ еженеви. общ.-полит. лит. гавета: на годѣ 7 р., 1/2 года 4 р. — по мѣсячно 75 р. Тифлисѣ, Дворцовая ул. Груз. Двор. ред. „Новая рыба“.
Ред.-изд. П. А. ГОТУА.